

A12 ESTUDIS I RECERCA INTERUNIVERSITÀRIA
LA UNIVERSITAT DE L'EXPERIÈNCIA
PER LA UPC- MARTORELL

PROGRAMACIÓ TRONCAL 2025-2026

Horari: Dimarts de 17.30h a 19.15h.

Auditori Joan Cererols
Plaça de les Cultures s/n, 08760 Martorell

*** Jornada de portes obertes, 14 d'octubre.**

— — —

L'actual canvi climàtic, les evidències i la gravetat

A càrrec de José Ma. Baldasano

Catedràtic Emèrit d'Enginyeria Ambiental a la UPC i fundador del Departament de Ciències de la Terra del Barcelona Supercomputing Center. Ha dirigit 33 tesis doctorals i és autor de centenars de publicacions científiques i ponències. La seva recerca se centra en la modelització de la qualitat de l'aigua i l'aire, el canvi climàtic i els estudis d'impacte ambiental. Ha assessorat més de 90 entitats, col·laborat amb el PNUMA, el Banc Mundial i l'IPCC, amb qui va contribuir al Premi Nobel de la Pau 2007. Guardonat amb el Premi Rei Jaume I (1997) i membre de la RAEU des del 2017.

Dates: 14 i 21 d'octubre

Anàlisi sobre la conducta dels indicadors climàtics i d'impacte, per poder conèixer-ne l'evolució en el temps que ens permet valorar-ne la modificació i que descriuen els canvis en el clima no només en termes de temperatura de l'atmosfera, sinó també en termes de concentració dels gasos amb efecte d'hivernacle, nivell i temperatura dels oceans, masses de gel, onades de calor, sequeres, etc. El comportament de tot aquest conjunt d'observacions ens defineix d'una manera objectiva l'evolució del canvi climàtic actual.

Història de la cançó brasilera

A càrrec de Priscilla Barbosa

Artista polifacètica. Llicenciada en Història a la Universitat de Sao Paulo, Brasil

Data: 28 d'octubre

El gènere musical que ha portat Brasil a les sales de concerts a tot el món, ha nascut mentre el país passava per una profunda reformulació post període de dictadura Getúlio Vargas, president de la República en aquell moment.

Les Estructures polítiques, econòmiques i socioculturals canviaven i la música ho expressava d'una manera molt peculiar.

Òpera per a tothom: guia exprés

A càrrec de María José Anglès

Llicenciada en musicologia i divulgadora musical amb més de 15 anys d'experiència en docència i divulgació. Ha impartit nombrosos cursos d'història de la música en diverses institucions culturals i acadèmiques. Col·labora amb auditoris, orquestres i centres educatius per apropar la música clàssica al públic amb una mirada accessible i apassionada.

Dates: 4 i 11 de novembre

En dues sessions farem un itinerari des dels primers experiments italians fins als grans repertoris del segle XXI. Coneixerem els trets distintius de cada estil —barroc, clàssic, romàntic, verisme i més— i entendrem què diferencia una ària de Händel d'una de Puccini. Amb fragments comentats i anècdotes fascinants, aprendrem a reconèixer veus (soprano, tenor, baríton...) i estils escènics, des dels primers teatres barrocs fins a l'escena moderna.

Entre el camp i la ciutat: imaginaris de l'urbanisme contemporani

A càrrec de Aurora Fernández Polanco

Catedràtica de Teoria i Història de l'art contemporani (UCM). Ha estat directora de diversos projectes R+D dedicats a les visualitats crítiques, les ecologies culturals i la reescriptura de les narratives a través de les imatges i les pràctiques artístiques.

Data : 18 de novembre

Amb la revolució industrial, l'urbanisme s'ha vist compromès amb la defensa d'uns certs valors rurals per a esmorteir els danys soferts en la vida de les ciutats. Si, com diu Carolyn Steel, avui l'alimentació "forma part del debat públic", les relacions camp-ciutat cobren encara major sentit per a resoldre els problemes que planteja la sobirania alimentària en la crisi climàtica que patim. Revisarem alguns exemples de l'urbanisme contemporani que s'hagin plantejat trobades utòpiques entre el rural i l'urbà. Així mateix, ens acostarem a projectes multidisciplinaris que reclamen aquesta unió des de l'art, l'ecologia, l'arquitectura o el paisatgisme, donant així lloc a imaginaris de futur per a aconseguir una nova cultura del territori.

Montserrat, terra de frontera (S. IX-XI)

A càrrec de Assumpta Muset

Doctora en història moderna per la UB i màster en gestió d'institucions culturals per la UIC. Ha publicat articles i llibres, ha comissariat exposicions i ha fet conferències i tallers pedagògics sobre història de Catalunya dels segles XVII-XVIII. Actualment investiga temes d'història medieval de Montserrat i el seu entorn.

Data: 25 de novembre

Montserrat fou, entre els segles IX i XI, en època de Guifre i dels primers vescomtes de Barcelona, a part d'una muntanya sagrada, una peça clau de la frontera nord del comtat barceloní. Una muralla natural gairebé inexpugnable, amb dos punts, però, molt febles. Dos colls, amb dos castells: el de la Guàrdia, a l'extrem occidental, vital per a garantir la seguretat dels territoris de la Catalunya Vella, conquerits per Guifre; i el de Coll de Betó, a la banda oriental. Ambdós travessats per camins de llarg recorregut, que anaven des de la zona cristiana cap a la sarraïna, i a la inversa. Dos indrets deshabitats, feréstecs, erms, muntanyosos, amb pocs recursos i no gaires atractius, que calia repoblar per a impedir la penetració dels enemics, per tal de garantir la seguretat de la Catalunya Central, i consolidar, de passada, unes plataformes estratègiques de cara a futures expansions cap al sud i l'oest. En aquesta classe exposarem, tant les particularitats i la importància de cada un d'aquests indrets, com les diverses campanyes desenvolupades pels comtes i vescomtes per aconseguir atraure i fixar nous habitants.

Salvador Dalí i el surrealisme

A càrrec de Joan Cuscó

Doctor en Filosofia per la UB i es va especialitzar en musicologia a la UAH. Actualment, és professor al Departament d'Història de l'Art de la UB. És patró de la Fundació Francesc Pujols, ha estat membre de la Comissió de Continguts de la Casa Natal de Salvador Dalí (Figueres) i ha **dedicat diversos capítols de llibres, articles i conferències a l'obra de Dalí.**

Dates: 2 i 9 de desembre

En aquestes dues conferències ens endinsarem en el pensament i en l'obra del pintor Salvador Dalí, que és l'autor que va dir "el surrealisme soc jo" i, per tant, també en allò que significa el moviment surrealista, sobretot enfront moviments pictòrics anteriors i posteriors com el cubisme i l'abstracció.

Per fer-ho, analitzarem textos i obres de Dalí (de diferents moments) i, també, el posarem en contacte amb les idees de Francesc Pujols que és, com se sap, el filòsof que més el va influir en la manera de fer i de viure la creació artística.

Copsarem les diferents etapes de l'obra i com, aquesta, es vincula amb el seu context històric i amb els avenços científics.

L'actualitat dia a dia *(tema a concretar abans de la sessió)*

A càrrec de Milagros Pérez Oliva

Llicenciada en Ciències de la Informació per la UAB, articulista i membre de l'equip d'editorials del diari El País, en el que treballa des del 1982 i on ha ocupat diferents responsabilitats, entre elles redactora en cap i Defensora del Lector.

Col·laboradora habitual dels programes Els Matins de TV3, El Matí de Catalunya Radio, Café de Ideas i El Vespre, de TVE i Via Lliure de RAC1. Membre del Consell Social de la Universitat Pompeu Fabra.

Data: 16 de desembre

A càrrec de Vicens Lozano

Periodista i historiador per la Universitat Autònoma

Dates: 13 i 20 de gener

1. Lleó XIV, un pontificat ple de paranys

La sorpresa del primer papa nord-americà. Un Conclave difícil amb enfrontaments radicals. Un personatge senzill, pragmàtic i continuista de les reformes de Francesc . Els seus reptes i enemics.

2. Una nova guerra a Europa?

Rearmament. Crides a acaparar aliments i productes de primera necessitat amb l'ànim de que l'opinió pública accepti despeses en armes amb un cost multimilionari. El perill de Rússia i les veleitats guerreres de Trump. Una reflexió sobre el futur que es vol imposar.

Temps i relat cinematogràfic

A càrrec d'Isabel Gardela

Guionista i directora dels curts J.V., Caps i L'Olfacte, i dels llargmetratges Tomándote i Collage. Llicenciada en Filosofia i amb àmplia formació audiovisual. Té més de vint anys d'experiència docent i actualment és professora associada al Departament de Comunicació de la Universitat Pompeu Fabra

Dates: 27 de gener i 3 de febrer

Aquest seminari explora com el cinema representa i organitza el temps a través del relat. A partir de l'anàlisi de recursos com el muntatge, el ritme, l'el·lipsi o l'estructura temporal, s'estudien les estratègies narratives que permeten al cinema construir sentit. Es proposa una reflexió sobre el temps no només com a contingut narratiu, sinó com a forma essencial del llenguatge cinematogràfic. L'objectiu és aprofundir en com les decisions formals incideixen en la percepció del relat i en la construcció de l'experiència fílmica, i com el temps esdevé una eina expressiva fonamental per al pensament i l'emoció dins del discurs audiovisual. El seminari combina exposició teòrica amb l'anàlisi de fragments de pel·lícules, per tal d'identificar les diverses maneres amb què el cinema pot manipular, expandir o fragmentar el temps, i de quina manera aquestes operacions configuren la relació entre el film, el personatge i l'espectador.

Velázquez. Missió i passió d'un pintor "sevillano" a la Cort madrilenya

A càrrec de Muntsa Lamúa

Historiadora de l'Art per la UB, presidenta de l'A12 ERI i d'AFOPA (Agrupació d'Aules de Formació Permanent per a la Gent Gran de Catalunya).

Dates: 10 i 17 de febrer

Seguirem el fil conductor traçat per les diverses ciutats per les quals el pintor es va moure, adquirint maduresa i personalitat. Sevilla, Madrid, Roma, Venècia, Cento, Nàpols, Barcelona, un periple que forjaria i marcarien profunds canvis a la manera velazquenya.

El futur professional dels joves

A càrrec de Oriol Homs Ferret

Sociòleg i expert internacional en polítiques locals, formació professional i ocupació. Fundador i director de la Fundació CIREM (1989-2013) i actual director de l'Observatori de l'Esperança sobre malestar emocional. Ha publicat nombrosos estudis sobre desenvolupament local, qualificació i polítiques socials, i col·labora amb organismes internacionals i governs d'Europa, Amèrica Llatina i Àfrica. Autor recent de diversos llibres sobre el futur professional i la formació dual. Va presidir l'Associació Catalana de Sociologia (2004-2009) i ha rebut diversos reconeixements, com el Premi FP (2022) i el Premi Catalunya de Sociologia (2025).

Data: 24 de febrer

Un dels malestars actuals dels joves és la incertesa de la seva incorporació al mercat de treball una vegada han finalitzat els seus estudis. El model i els mecanismes de transició dels joves dels estudis a la primera ocupació no cobreixen les expectatives generades amb els esforços educatius dels joves. La caiguda demogràfica de les noves generacions constitueix una gran oportunitat per a construir nous ponts més segurs entre els estudis i el treball perquè els joves puguin tenir assegurades unes expectatives professionals d'èxit. S'analitzaran els factors i les palanques de canvi que cal considerar per a un nou model de transició escola treball.

Medicina

A càrrec de Laia Prat

Graduada en psicologia (UAB)

Màster Oficial en Neurociències (UAB)

Màster en Monitorització d'Assaigs Clínics (UdL)

Màster en Psiconeuroimmunoendocrinologia (Xevi Verdaguer – Kenzen formació)

Dates: 3 i 10 de març

1. El son. Descansar bé per viure millor

Dormir bé és essencial per al nostre sistema immunitari, l'equilibri hormonal i la salut mental. Parlarem de l'impacte que té el descans nocturn en la salut a curt i llarg termini, de les causes més habituals de l'insomni i com l'estrès, l'alimentació i els hàbits poden afectar la qualitat del descans.

Dormir bé no és un luxe, és una necessitat vital.

En aquesta xerrada descobriràs:

- Les claus biològiques del son
- Hàbits que milloren (o perjudiquen) el descans
- Com identificar i abordar les causes de l'insomni
- Òrgans implicats en el descans nocturn
- Estratègies per reduir l'estrès i afavorir un son profund

2. Nodreix el teu cervell

El cervell i l'intestí mantenen una comunicació constant a través del que coneixem com a eix intestí-cervell: una xarxa bidireccional que connecta el sistema nerviós central amb el sistema digestiu. Aquesta connexió va molt més enllà de la digestió i afecta directament la nostra salut mental, l'estat d'ànim, la memòria i la capacitat de concentració.

En aquesta xerrada parlarem de com el que mengem pot influir en la salut mental i cognitiva, i aprendrem estratègies pràctiques per cuidar la nostra microbiota i, així, afavorir un cervell més saludable i eficient.

Cultura artística

A càrrec d'Imma Fontanals

Llicenciada en Història de l'Art per la UAB. Experta en creativitat.

Dates: 17 i 24 de març

1. Klimt & Rodin: art, passió i erotisme

Aquesta conferència mostra el treball de dos genis del modernisme. Per una banda, Gustav Klimt (austríac, 1862-1918) que va ser membre fundador del moviment de la "Secessió Vienesa" i, per l'altra, Auguste Rodin (francès, 1840-1917) considerat el "pare de l'escultura moderna". Ambdós van trencar amb les convencions estètiques tradicionals per alterar irrevocablement el curs de la història de l'art al segle XX.

Estudiarem els dos artistes relacionant-los entre ells, traçant similituds com el seu Simbolisme, les controvèrsies que van provocar algunes de les seves obres més distintives i la seva exploració en temes essencialment humans com la sexualitat, el desig i la compassió. Tots dos van morir l'any 1917, en tres mesos de diferència.

2. La conspiració nazi per robar les obres mestres de l'art mundial

Durant la II Guerra Mundial, els nazis van crear una trama destinada al robatori sistemàtic de museus i col·leccions privades de tot Europa per a engrossir el fons del museu d'art que Hitler planejava crear a la ciutat austríaca de Linz.

Amb aquesta conferència indagarem el recorregut i la destinació d'algunes obres d'art universals robades pels nazis i creades per Van Eyck, Vermeer, Rembrandt, Velázquez, Goya, Degass, Monet, Cézanne, Van Gogh, Picasso, Matisse i Braque, entre d'altres. Estudiarem la fascinació de Hitler per la cultura francesa i el saqueig rigorós i metòdic a Bèlgica i Holanda.

Investigarem el paper exercit per Suïssa, que al marge de l'or nazi i dels comptes bancaris oblidats en bancs suïssos, també es va dedicar a amagar l'art robat per l'exèrcit alemany.

La política internacional a l'Àsia

A càrrec de Toni Raja

Professor a la UAB i en el CIEE Council on International Education Exchange

Dates: 7 i 14 d'abril

En aquest seminari provarem d'aproximar de manera molt accessible les diferents tensions al continent asiàtic i com els actors a la zona busquen el suport d'actors no regionals per als seus objectius. En aquestes sessions provarem de comprendre la política exterior de la Xina des de 1979 i com afecta el creixement del monstre asiàtic tant a veïns com a forasters. Així mateix, provarem d'introduir la qüestió del sud-Est asiàtic com a zona d'especial interès pel comerç i el consum mundial, i la seva relació amb occident i els grans mercats internacionals.

El trauma d'aprendre matemàtiques

A càrrec de Jaume Farrés

Mestre i professor de matemàtiques del Cicle Superior de l'EGB i del Primer Cicle de l'ESO. Postgrau en Didàctica de les Matemàtiques i de les Ciències Experimentals.

Quaranta cinc anys dedicat professionalment a la docència, quaranta tres dels quals, a l'Escola Daina-Isard Cooperativa d'Ensenyament. Jubilat el 2014.

Data: 21 d'abril

Viure en una bombolla al marge de qualsevol frustració, on tot és bonic i res suposa un esforç, ens aboca a un estat irreal que goso qualificar de "felicitat de la ignorància".

Arribats a aquest punt, en tocar de peus a terra i copsar l'entorn que ens envolta, és quan sobrevé allò que hom anomena trauma.

Aquí rau el problema i l'ampli ventall de conseqüències que se'n deriven...

Les dones de Mercè Rodoreda

A càrrec de David Serrano

Doctor en Filologia Catalana, Cum Laude, 2003. Expert en literatura concentracionària franquista i nazi: Amat Piniella, Mercè Núñez, Neus Català.

Data: 28 d'abril

Objectius: acostar a l'avui algunes figures femenines de les obres de Rodoreda a un públic acostumat a una lectura "d'una altra època"; oferir una mirada "diferent" de les dones protagonistes de les seves grans novel·les o contes

Actor: grup Kalamar.SA (director Pere Riera) i SomDos_Teatre.

Antropologia

A càrrec de Francesc Bailón

Llicenciat en Antropologia Cultural, per la Universitat de Barcelona. Des de 1997 que es dedica a l'estudi i investigació dels pobles de l'Àrtic. Professor, escriptor i viatger. Ha realitzat nombroses expedicions a l'Àrtic. El 2020 va rebre el premi de comunicació Manuel Iradier per part de la Sociedad Geográfica La exploradora.

Dates: 5 i 19 de maig

1. Caral-Supe. La primera civilització d'Amèrica

La cultura de Caral-Supe, que es va desenvolupar fa uns 5.000 anys, està considerada actualment com la civilització més antiga d'Amèrica. Contemporània amb l'Antic Egipte i la Sumèria de Mesopotàmia, és una de les anomenades «cultures mares» de l'àrea Andina. Les seves obres d'enginyeria van ser extraordinàries, el seu desenvolupament científic va ser admirable i la seva organització política, social i religiosa va servir com a llegat per a altres cultures precolombines que la van succeir. A més va ser una de les primeres civilitzacions de la Història en mostrar respecte per la natura.

2. Chavín de Huántar. El teatre del més enllà.

L'Amèrica precolombina és un període historiogràfic que conforma la prehistòria i història del continent americà, des del Paleolític superior fins a la colonització europea. Durant aquesta època es van desenvolupar centenars de cultures i desenes de civilitzacions originàries al llarg de tot el continent.

Noves tecnologies

A càrrec de Hector Zapata

La seva vida professional ha girat entorn de la realitat virtual, tant exercint de docent d'aquesta matèria en diverses universitats i escoles, com fundant Tetravol, entitat pionera en la creació d'espais virtuals per a empreses. Es defineix com un ciutadà del món, partidari d'una major autonomia per a Catalunya i defensor d'una renda bàsica universal que contingui la desigualtat social davant la creixent tecnificació del món actual.

Dates: 12* i 26 de maig (* dia 12 de maig a les 18.00h)

1. Realitat Virtual i Augmentada. Passat, Present i Futur

Aquesta ponència explora l'evolució de la realitat virtual (VR) i la realitat augmentada (AR), des dels seus inicis fins a les tendències actuals i futures. En primer lloc, es revisen els primers experiments en VR i AR, destacant els avenços tecnològics que han fet possible aquestes innovacions. Al llarg dels anys, la integració d'aquests sistemes en sectors com l'entreteniment, l'educació i la indústria ha transformat la manera com interactuem amb el món digital i físic.

El present de la VR i AR es caracteritza per dispositius més accessibles i potents, que permeten una immersió més profunda i un ús més extens. Finalment, es discuteix el futur d'aquestes tecnologies, preveient aplicacions revolucionàries en camps com la salut, l'arquitectura i les comunicacions, i la seva contribució a un món on la frontera entre el virtual i el real serà cada cop més difusa.

2. Tecnologia Blockchain. Com funciona Bitcoin?

Una introducció a la tecnologia blockchain i el seu paper fonamental en el funcionament de Bitcoin. En primer lloc, s'explica què és el blockchain: una base de dades distribuïda i descentralitzada que permet registrar transaccions de manera segura, transparent i immutable. Aquesta estructura elimina la necessitat d'intermediaris i ofereix seguretat mitjançant la criptografia.

Es detalla el funcionament de Bitcoin, la primera criptomoneda creada sobre blockchain, destacant el procés de mineria, en el qual els participants validen transaccions i són recompensats amb bitcoins nous. Es fa èmfasi en com aquesta xarxa peer-to-peer permet transferències directes entre usuaris, sense la intervenció de bancs o institucions financeres. Finalment, s'aborden els reptes i les oportunitats que la tecnologia blockchain i Bitcoin representen, tant en l'economia global com en altres àmbits, com la seguretat digital i els contractes intel·ligents.

«L'escriptura no m'ha abandonat»;

Marguerite Duras i l'escriptura que sustenta una vida

A càrrec d'Andreu Borrego

Graduat en Humanitats per la Universitat Pompeu Fabra i premi extraordinari de fi de grau.

Graduat de màster en Estudis Literaris per la Universitat Complutense de Madrid amb una Beca de Col·laboració en el Departament d'Estudis Hispànics i Bibliografia. S'ha especialitzat en teoria literària i literatura espanyola a través del seu TFM al voltant de la novel·la *El día del Watusi* de Francisco Casavella i la seva narrativa carnavalesca.

Actualment, ha estat professor assistent al Reed College d'Oregon als Estats Units i prepara la seva tesi doctoral a la Universitat Pompeu Fabra.

Data: 2 de juny

Marguerite Duras és una autora que estava permanentment escrivint. La seva escriptura se'ns revela com un substrat en el qual tota una vida, tota una memòria. Tant en novel·les com *Une barriage contre le Pacifique* (1950), *L'amant* (1984), *La douleur* (1985) com en la seva obra cinematogràfica i periodística, ressona la seva biografia com si fos la vida, la que al final, existís gràcies a l'escriptura.

La següent conferència, però, se centrarà en dos textos que, malgrat perifèrics, són cabdals dins la bibliografia de l'escriptora francesa: *Els quaderns de la guerra* (1943-1949) i *C'est tout* (1995). El primer és el conjunt dels quatre quaderns que Marguerite Duras va escriure durant i després de la segona guerra mundial; tots quatre conformen, no només un testimoni d'uns anys marcats per la violència i el terror, sinó també la prova d'una *necessitat* d'escriure i nuar-se a la lletra. El segon és l'últim text de l'autora, en el qual es recopilen les seves últimes paraules a través d'una fragmentarietat marcada per la vellesa i la mort.